

Asia: VN/6525/2019

Lausuntopyyntö kevyemmän tarkastuksen käyttöönottoa valmistelleen työryhmän mietinnöstä

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Lausuntopyyntö 9.9.2020, VN/6525/2019-TEM-5

Lausuntopyynnön diaarinumero: VN/6525/2019

SUOMEN VEROKONSULTIT SVK RY

LAUSUNTO KEVYEMMÄN TARKASTUKSEN KÄYTTÖÖNOTTOA VALMISTELLEEN TYÖRYHMÄN MIETINNÖSTÄ

Suomen Verokonsultit SVK Ry:n puolesta haluamme lausua työ- ja elinkeinoministerille ja -ministeriölle (TEM) yllä mainitusta työryhmämietinnöstä huolestuneena ja mietintöä vastustavana seuraavaa:

1. TEM on laittanut työryhmämietinnön 9.9.2020 lausuntokierrokselle, jossa esitetään niin sanottua kevyemmän tarkastuksen käyttöönottoa tietyn kokoluokan yritykselle.

2. Yhdistyksemme haluaa ensinnäkin korostaa sitä, että koko työryhmän mietintö perustuu väärään lähtökohtaan ja oletukseen: uudistuksen tavoitteena olisi lausuntopyyntöissäkin esitetty tarkoitus ”selkiyttää” sääntelyä, vaikka nykysääntelyssä eikä hyvässä tilintarkastustavassa ei ole mitään korjaamista tai vikaa. Tilanne ei siis vaadi ”selkiytystä”, kun on olemassa ainoastaan yksi, hyväksi koettu ja vuosikymmeniä hyvin toiminut varmennustaso, tilintarkastus.
3. Käytännössä tämä mietinnön hyväksyminen tarkoittaisi päinvastoin nykytilanteen huonontumista, jossa syntyy useamman tason varmennustasoja, ilman, että tähän on mitään tarvetta. Useamman varmennustason syntyminen ei ”selkiytä”, vaan päinvastoin sekoittaa sidosryhmien käsitystä, jos tuloksena on eri tasoisia ja eri sisältöisiä kannanottoja. Ketään ei palvele, jos tilintarkastaja lausuu ”tilinpäätös ehkä antaa oikean ja riittävän kuvan, ehkä ei”.
4. Työryhmän lausunto perustuu virheelliseen lähtökohtaan myös sen osalta, kun mietinnön lähtökohtana on ollut virheellinen oletamus siitä, että ”kansainväliset tilintarkastusstandardit on koettu raskaiksi” pienten yritysten tilintarkastuksissa”, vaikka kansainväliset tilintarkastusstandardit (ISA) eivät ole Suomessa sitovia tai yksittäisinä velvoittavia. Tämä on lainvoimaisesti tuoreella ennakkopäätöksellä KHO 12.2.2020/583 vahvistettu. Korostettakoon, etteivät mainitut standardit ole juridisesti myöskään EU -tasolla hyväksytyjä tai käyttöön otettuja. Kyse on siten viime kädessä olemattomasta tarpeesta tehdä mitään muutoksia.
5. Työryhmä on siis asetettu ajallisesti tilanteessa, jossa vallalla on ollut erityisesti isojen tilintarkastusyhteisöjen ajama oletus siitä, että kansainvälisesti tilintarkastusstandardit olisivat juridisesti sitovia, mitä ne eivät ole ja mikä on myös vahvistettu ratkaisussa KHO 12.2.2020/585. Päinvastoin, KHO on vahvistanut, ettei yksittäisiä kansainvälisiä tilintarkastusstandardeja tule tarkastella tilintarkastajaa sitovina, korostaen samassa yhteydessä tilintarkastajan omaa huolellista ammatillista harkintaa. Korostettakoon myös, että mainitussa ratkaisussa oli kyse ns. suuresta kirjanpitovelvollisesta, ei pienyhtiöstä.
6. Todettakoon, että nykylainsäädäntö on myös riittävä ja jo tunnustaa pienten osalta suhteellisen lähestymistavan pienyritysten tilintarkastuksissa. Kirjanpitolain 3 luvun 3 §:n 2 momentti sallii tarkoituksenmukaisuuden silloinkin, jos kansainvälisiä tilintarkastusstandardeja pidettäisiin sitovina (mitä ne eivät ole). Mainittu kirjanpitolain säännös yhdistettynä KHO:n tuoreeseen ratkaisuun 12.2.2020/583 tarkoittavat, ettei mitään korjaustarvetta tai tarvetta sääntelyn monimutkaistamiseen tai moniportaistamiseen ole. Tilintarkastajien ammattikunta on ollut ja on osaava ja kokenut pienyhtiöiden tilintarkastuksissa nykysääntelyllä, perustuen mm. ammatilliseen huolellisuusvelvollisuuteen ja tilintarkastajan kovaan ja rajoittamattomaan vahingonkorvausvelvollisuuteen, jos tätä huolellisuusvelvollisuutta on rikottu.
7. Työryhmän toimeksiannossa ja tehtäväasetannassa on viime kädessä kyse isojen tilintarkastusyhteisöjen (tässä ns. Big Four) kannattamasta ja ajamasta uudistuksesta. Tässä on kyse siitä, että mainitut yhteisöt ovat oman kansainvälisen ketjusääntelynsä ja ohjeistuksensa perusteella

sitoutuneet vapaaehtoisesti kansainvälisiin tilintarkastusstandardeihin ja mitoittaneet omat tilintarkastusprosessinsa tämän mukaisesti, toisin sanoen liian raskaasti pienten yhtiöiden hyvään tilintarkastustapaan nähden. Näiden isojen tilintarkastusyhteisöjen virheellisesti ajama väite on, että kaikki tilintarkastus, joka on hoidettu toisella tavalla ilman vastaavia raskaita prosesseja ja raskasta laskutusta, olisi ”laadullisesti huonoa” tai ”ei-hyvän tilintarkastustavan mukaista”. Näin ei kuitenkaan ole. Koska nämä yhteisöt ovat valitettavasti yliedustettuina myös alan ensisijaisessa etujärjestössä (Suomen Tilintarkastajat ry), asiassa on syntynyt kuvatulla tavalla tavoitteellisesti virheellinen käsitys siitä, mitä hyvä tilintarkastustapa pienten yhtiöiden tilintarkastuksessa on, virheellisin väittein ja tavoittein, että nykytilaa pitäisi muuttaa. Väite siitä, että tilintarkastuksen tulisi olla pienten yhtiöiden tilintarkastusten kansainvälisten tilintarkastusstandardien mukainen raskas prosessi, on siis virheellinen.

8. Kuvaavaa on, että esim. Ammattitilintarkastajat ry, yhdistys, jonka jäsenistö käytännössä hoitaa pienten yhtiöiden tilintarkastusta ja jolla on tähän paras näkemys ja tietämys, on asiassa täysin eri mieltä Suomen Tilintarkastajat ry:n kanssa, vastustaen tätä esitystä, perustuen nimenomaan ammatilliseen kokemukseen ja mm. havaintoihin pienyritysten tilinpäätösten korjaustarpeista ja muista tilintarkastuksissa esiin tulleista puutteellisuuksista, mikä on tullut vahvasti esiin myös jäsenistöön kohdistetussa jäsenkyselyssä.

9. Ainoastaan isojen tilintarkastusyhteisöjen intresseissä on kuvata tilintarkastus sellaiseksi prosessiksi, joka johtaisi siihen, että ainoastaan isommat tilintarkastusyhteisöt ”kykenisivät” suorittaman tilintarkastuksia raskaana prosessina, mikä tarkoittaa viime kädessä pyrkimystä tehdä tilintarkastuksesta instituutiotason ”auditointiprosessia” missä mikään muu kuin instituutioiden suorittama auditointi ei enää riittäisi. Esitetty lakimuutos on ensi askel tässä epäterveessä pyrkimyksessä.

10. Suomen Verokonsultit SVK ry haluaa kiinnittää ministeriön huomion myös työryhmämietinnön lukuisiin eriäviin mielipiteisiin. Yhdistyksemme yhtyy siis mm. sisäministeriön ja oikeusministeriön eriäviin mielipiteisiin, jotka ovat vahvasti ja hyvin perusteltuja, todeten mm. mietinnön heikentävän nykytilaa ja vaarantavan harmaan talouden torjuntaa. Selvä on, että esillä oleva mietintö heikentäisi paitsi tilinpäätösinformaation luotettavuutta ja siten rahoituksen saatavuutta, myös verovelvoitteisiin liittyvien kontrollien toimivuutta tilintarkastustasolla. Lisäksi liiketoiminnan ja hallinnon muiden lakisääteisten velvoitteiden kontrolli heikentyisi olennaisesti.

11. Yhdistyksemme siten esittää, huolestuneena tästä esityksestä, että tämä haitallinen työryhmämietintö ei etenisi ja että tämä hanke pysäytettäisiin. Mitään tarvetta muuttaa nykytilaa ei ole.

Helsingissä 19.10.2020

Kunnioittaen,

SUOMEN VEROKONSULTIT SVK RY

Hallituksen puheenjohtaja Hallituksen jäsen

Pasi Puranen

Mikael Hedlund

KHT-tilintarkastaja

HT-tilintarkastaja

Veroasiantuntija

Kauppätieteiden kandidaatti

Oikeustieteen lisensiaatti

Kauppätieteiden maisteri

Puranen Pasi
Suomen Verokonsultit SVK ry